Miljø-
direktoratet

Glencore Nikkelverk AS
Postboks 604
4606 Kristiansand S

Oslo, 18. februar 2022

Deres ref.:
Bjørg Kari Haugland

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/649
2022.0059.miljodir

Saksbehandler:
Annicken Hoel

Rapport etter tilsyn 9. februar 2022

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn ved Glencore Nikkelverk AS (virksomhetsnummer: 871685762).

Rapporten består av fire deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre
- Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Miljødirektoratet avdekket avvik som dere må rette snarest

Miljødirektoratet avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Virksomheten har ikke tillatelse til å deponere blysulfatslam

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Glencore Nikkelverk AS (heretter kalt Glencore) må snarest rette opp avvik. Dere må sende Miljødirektoratet en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 10. mai 2022.

Miljødirektoratet påpeker anmerkninger

Vi har følgende anmerkning:

- Anmerkning 1: Virksomheten kan forbedre kartleggingen av støy til omgivelsene

Anmerkning er et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Glencore velger selv hvordan dere vil følge opp anmerkninger.

Dere må betale gebyr

Glencore må betale et gebyr på 35 000 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til post@miljodir.no. Merk svaret med saksnummer 2019/1802 og tilsynsnummer 2022.0059.miljodir.

Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Virksomheten har ikke tillatelse til å deponere blysulfatslam

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven punkt 10.3
- Vedtak om stedsspesifikke mottakskriterier for aktive fjellhaller i fjellhallsdeponi under Dueknipen, og nye utslippsgrenser til luft for nikkel og kobber, datert 30. juni 2021

Beskrivelse av krav

Tillatelsen inneholder krav om at fjellhalldeponiet skal drives i henhold til avfallsforskriften kapittel 9. I vedtak datert 30. juni 2021 fikk Glencore midlertidig unntak fra forskriftens §9-4 tredje ledd, bokstav b, c og d til og med 31. desember 2021 for blant annet avfallsfraksjonen blysulfatslam. Fra 1. januar 2022 har virksomheten ikke lenger tillatelse til å deponere blysulfatslam med mindre de kan dokumentere at slammet oppfyller følgende kriterier:

- ikke er biologisk nedbrytbart
- ikke har sterk lukt eller
- ikke kan produsere en giftig eller eksplosiv blanding av gass og luft.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomheten hadde tillatelse til å deponere blysulfatslam, crudslam og serfloslam fram til 31.12.2021. Disse tre avfallsfraksjonene ble deponert i fjellhall 6. Etter denne datoen skulle Glencore ha en annen løsning enn deponi for disse avfallsstoffene.

Fra 1. januar 2022 behandler virksomheten disse tre avfallsfraksjonene separat. Crud- og serfloslam blir mellomlagret i hvert sitt basseng/binge i fjellhall 7, se også under "Andre forhold". Blysulfidslam blir fortsatt deponert i fjellhall 6.

I brev datert 23. desember 2021 skriver virksomheten om ulike løsninger for å håndtere de tre avfallsfraksjonene. For blysulfatslam er det satt igang et undersøkelsesprogram for å avklare om deponering er i strid med de relevante bestemmelsene i avfallsforskriften § 9-4.

Undersøkelsesprogrammet omfatter blant annet bestemmelse av gassdannelsespotensial ved biologisk nedbrytning, bestemmelse av organiske forbindelser, måling av damptrykk, måling av pH, redoks, TOC, vanninnhold mv. Resultatene fra undersøkelsene vil ifølge virksomheten foreligge i 1. eller 2. kvartal av 2022. I brevet ber virksomheten om fortsatt deponering av blysulfatslam fram til oversendelse av dokumentasjon om undersøkelsene innen 30. juni 2022.

Per i dag har virksomheten ikke tillatelse til å deponere blysulfatslam med mindre de kan dokumentere oppfyllelse av bestemmelsene i avfallsforskriften §9-4 tredje ledd, bokstav b, c og d om deponering i underjordiske deponier. Til tross for at denne dokumentasjonen ikke er på plass, har virksomheten fortsatt å deponere blysulfatslam i fjellhall 6. Før resultatene fra undersøkelsene foreligger, kan heller ikke Glencore være trygg på at blysulfidslam oppfyller de ovennevnte kriterier for deponering i underjordiske deponier som fjellhall 6.

Brevet datert 23. desember 2021 er for øvrig ikke ferdigbehandlet i Miljødirektoratet.

Anmerkning 1: Virksomheten kan forbedre kartleggingen av støy til omgivelsene

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Tillatelsen til virksomhet etter forurensningsloven for Glencore Nikkelverk AS, punkt 7 inneholder grenseverdier for virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner, barnehager og rekreasjonsområder. Et av kravene er at gjennomsnittlig døgnverdi for støynivået ikke skal være høyere enn 52 dB(A).

Virksomheten har, ved hjelp av en ekstern konsulent, utført beregninger og målinger av støy i omgivelsene til fabrikkområdet. Støymålinger har blitt gjort årlig, og støysonekart ble utarbeidet i 2013 og 2021.

Støysonekartene er laget på grunnlag av veilederen TA-1442: "Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging". Kartene viser støybidraget til omgivelsene fra fabrikkanlegget for ulike støyintervaller, blant annet intervallet 45-55 dB(A). Beregningene gjelder støynivå i 4 meters høyde over bakken.

Resultatene fra målingene og støysonekartene viser at virksomheten med stor sannsynlighet overholder tillatelsens støygrenser i alle boområdene rundt fabrikkanleggene. Virksomheten kan imidlertid ikke dokumentere at de overholder dagens støykrav på 52 dB(A) siden det mangler en angivelse av denne verdien i støysonekartet.

Støysonekart med støynivåer 1,5 meter over bakken som er høyere og lavere enn 52 dB(A), vil vise bedre om tillatelsens støygrense overholdes enn virksomhetens kart fra 2013 og 2021. Virksomheten kan med fordel oppdatere støysonekartet og legge en isolinje for 52 dB(A).

Vedtak om gebyr

Miljødirektoratet vedtar at Glencore Nikkelverk AS må betale et gebyr på 35 000 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Miljødirektoratet er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 28. januar 2022 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Vedtaket om gebyr kan påklages, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og sendes til Miljødirektoratet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Glencores miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Miljødirektoratets risikobaserte tilsyn.

Fra Miljødirektoratet deltok

- Annicken Hoel
- Rune Aasheim
- Linda Nordstrøm

Fra Glencore deltok

- Bjørg Kari Haugland
- Arild Vatland

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende Glencore ble kontrollert under tilsynet:

- Glencore Nikkelverk, Kristiansand

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til Forurensende aktivitet:

- Internkontroll
- Støy
- Tanklagring
- Deponi

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Glencore Nikkelverk AS datert 14. desember 2021

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Støysonekart 2021
- Støyrapport fra 2013
- Resultater fra støymålinger i omgivelsene for 2017, 2018 og 2020
- Granskingsrapport etter SO_2 hendelse
- Synergirapport for SO_2-hendelse
- MOC (endringsmelding) for mellomlagring av crud og serflo

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

Mellomlagring av crud- og serfloslam

Fra 1.1.2022 har ikke lenger virksomheten tillatelse til å deponere blysulfat-, crud- og serfloslam, se avvik 1. Virksomheten mellomlagrer crud- og serfloslam i fjellhall 7. Denne hallen har tidligere vært brukt til deponering av avfallsslam, men er avviklet siden det er deponert opp til kote 0 som er deponeringsgrensen i tillatelsen.

Mellomlagringen skjer i nylagde basseng/binger av betong og med et dekke over betongen. Det er lagt et tett dekke over deponiet som bassengene står på. Det er etablert ukentlig VOC-måling i tilknytning til mellomlagringen. Sigevann fra fjellhallene samles og renses før det slippes ut til sjø. Crud og serflo oppbevares i hvert sitt basseng.

Mellomlagringen er en midlertidig løsning, og virksomheten arbeider med ulike løsninger for håndtering av slammet – løsninger for gjenbruk eller deponering. I henhold til avfallsforskriftens bestemmelser i § 11 vedlegg 4d kan farlig avfall mellomlagres inntil 12 måneder, deretter må annen håndtering være på plass.

Glencores avvikssystem
Virksomheten benytter Synergi til å registrere og følge opp uønskede hendelser og avvik. Alle hendelser legges inn i systemet. Alle medarbeidere, inkludert innleid personell, kan legge hendelser inn i Synergi. To ansatte i HMS-avdelingen går gjennom alle meldingene, og de ti siste meldingene ligger åpent for alle i virksomhetens intranett. Systemet setter en frist for lukking av avviket.

Under tilsynet gikk vi gjennom to uønskede hendelser – metallholdig vann i kloranlegget og SO_2-utslipp fra kalksteinstårn.

Hendelser om metallholdig vann på kjellergulv (overrenning) i kloranlegget
Glencore har i sin egenrapport til Miljødirektoratet over flere år skrevet om hendelser knyttet til overrenning av metallholdig prosessvann som blir liggende på kjellergulv i mer enn et døgn. Prosessvannet blir pumpet tilbake til prosessen.

Under tilsynet kom det fram at hendelsene ikke representerer risiko knyttet til ytre miljø. Hendelsene er imidlertid uønskede og kan være et arbeidsmiljøproblem. Hendelsene legges inn i Synergi, men uten den vanlige oppfølgingen med beskrivelse av tiltak, ansvarlig, frist mm. Registreringene i Synergi fungerer som en kartlegging av omfanget og hvor i anlegget overrenning skjer ("kartlegging av gjengangere"). Virksomheten har i flere år vurdert å etablere en buffertank ved kloranlegget som skal samle opp overrenningen av det metallholdige prosessvannet. I første kvartal 2021 ble tiltaket besluttet gjennomført, og buffertanken er planlagt å være i drift innen mai 2022.

Hendelser om SO_2-utslipp fra kalksteinstårn
5. januar 2021 var det to hendelser som medførte høye utslipp av SO_2. Den ene hendelsen var knyttet til feil på oksygenfabrikk, og den andre hendelsen skyltes feil i svovelsyreanlegget.

Hendelsene ble lagt inn i Synergi og klassifisert som PSI og HPRI (prosess-sikkerhetsindikator og høy-potensiell risikoindikator). Sju tiltak ble foreslått og alle sju er fullført. Saken ble avsluttet 8. desember 2021. Det ble også laget en granskningsrapport med rotårsaksanalyse i juni 2021. Virksomheten informerte Miljødirektoratet i brev datert 29. januar 2021 med beskrivelse av hendelsene, deres vurdering, analyse av årsaker og tiltak.

Oppsamlingsbasseng knyttet til kobolt-anlegget er under oppføring
Virksomheten har midlertidig unntak fra tankforskriften til midten av desember 2022 for tre tanker i ekstraksjonsrommet i kobolt-anlegget. De tre tankene er koblet sammen og oppsamlingsarrangementet må dekke den samlede kapasiteten i tankene. Tankene er plassert innendørs i to ulike rom og med høy terskel mot dør. Tersklene mot dør er imidlertid ikke høye nok til at det samlede volumet fra tankene dekkes under dørene.

Under Miljødirektoratets tilsyn i 2020 ble det avdekket at eksisterende arrangement i kobolt-anlegget ikke oppfyller tankforskriftens bestemmelser om oppsamlingsarrangement. Virksomheten bestemte seg for en løsning med nedgravd basseng utenfor kobolt-anlegget og fikk midlertidig unntak fra forskriften. Volumet i nødtanken er 3000 m^3 og dekker volumet til eksisterende og framtidige ekstraksjonstanker. Under tilsynet 9. februar observerte vi at oppsamlingsbassenget er under oppføring.

Dere har anledning til å kommentere på rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Miljødirektoratet innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no, i tråd med offentlighetsloven.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Henning Gøhtesen
seksjonsleder

Annicken Hoel
tilsynsleder

Kopi til:
Kristiansand kommune
Statsforvalteren i Agder